

Til Norges Bank

25.11.2021

Tilråding om å avslutte observasjonen av Hansae Co Ltd og Hansae Yes 24 Holdings Co Ltd

Sammendrag

I juni 2017 ble de koreanske selskapene Hansae Co. Ltd (Hansae) og Hansae Yes24 Holdings Co Ltd satt til observasjon på grunn av risikoen for systematiske krenkelser av arbeidstakerrettigheter i Hansaes klesfabrikker. Hansae produserer tekstiler og klær i blant annet Vietnam, Myanmar og Haiti.

I observasjonsperioden har Hansae gjennomført mange tiltak for å bedre arbeidsforholdene ved sine fabrikker. Selskapet har også gjort endringer i sitt ledelsessystem og system for etterlevelse, og disse tiltakene kan samlet sett bidra til å skape varige forbedringer.

Etikkrådet anser at risikoen for systematiske brudd på arbeidstakerrettigheter i selskapets virksomhet ikke lenger er uakseptabel, og anbefaler at observasjonen av Hansae Yes24 Holdings Co Ltd og Hansae Co Ltd avsluttes.

Innhold

1	Innledning	1
2	Bakgrunn	1
3	Informasjon fra selskapet	3
4	Etikkrådets vurdering	3
5	Tilrådning	4

1 Innledning

I juni 2017 ble selskapet Hansae Co Ltd¹ (Hansae) og morselskapet Hansae Yes24 Holdings Co Ltd² satt til observasjon på grunn av risikoen for systematiske brudd på arbeidstakerrettigheter i Hansaes klesfabrikker.

Hansae har 11 datterselskaper som produserer tekstiler og klær i fem land (Vietnam, Nicaragua, Guatemala, Haiti, Indonesia og Myanmar). I 2020 etablerte selskapet en ny fabrikk i USA som produserer ansiktsmasker. Hansae er notert på børsen i Sør-Korea. Selskapet har rundt 30 000 ansatte.

Ved utgangen av 2020 eide Statens pensjonsfond utland (SPU) aksjer i Hansae for 67,5 millioner NOK, tilsvarende en eierandel på 1,22 prosent. SPU har for tiden ingen beholdning i Hansae Yes24 Holdings Co Ltd.

1.1 Hva rådet har tatt stilling til

I henhold til retningslinjene for observasjon og utelukkelse fra Statens pensjonsfond utland § 5 (7) kan Etikkrådet på bakgrunn av ny informasjon anbefale Norges Bank at beslutninger om observasjon eller utelukkelse oppheves.³

2 Bakgrunn

I mai 2017 anbefalte Etikkrådet å utelukke Hansae Yes24 Holdings Co Ltd og datterselskapet Hansae Co Ltd fra Statens pensjonsfond utland på grunn av en uakseptabel risiko for medvirkning til systematiske menneskerettighetsbrudd. Rådets vurdering var i stor grad basert på undersøkelser av arbeidsforholdene ved Hansaes klesfabrikker i Vietnam som viste omfattende brudd på arbeidstakerrettigheter.

Den 29. juni 2017 offentliggjorde Norges Bank sin beslutning om å sette selskapene til observasjon. Styret i Norges Bank vurderte at tiltakene som Hansae hadde satt i gang for å bedre arbeidsforholdene, var tilstrekkelig til å observere utviklingen fremover. Norges Bank ba Etikkrådet om å observere utviklingen i selskapet.

Etikkrådet avga observasjonsrapporter til Norges Bank i februar 2019 og i november 2020, der rådet vurderte Hansaes implementering av tiltak for å bedre arbeidsforholdene og å redusere risikoen for brudd på arbeidstakerrettigheter ved sine fabrikker.⁴

Etikkrådets tilråkning fra 2017

Tilråkningen om å utelukke Hansae var hovedsakelig basert på undersøkelser av arbeidsforholdene ved Hansae Vietnams fabrikker i perioden fra oktober 2015 til oktober 2016 foretatt av de amerikanske organisasjonene Fair Labor Association (FLA) og Worker Rights Consortium (WRC).

---

¹ Issuer ID: 15090563

² Issuer ID: 866436

³ Retningslinjer for observasjon og utelukkelse av selskaper fra Statens pensjonsfond utland: <https://lovdata.no/dokument/INS/forskrift/2014-12-18-1793?q=retningslinjer+++pensjonsfond+++utland>

⁴ Observasjonsrapportene av 11 februar 2019 og 24. november 2020 er tilgjengelige på Etikkrådets nettside. www.etikkradet.no.

Arbeidsforholdene som ble avdekket ved Hansae Vietnam, omfattet blant annet manglende brannsikkerhet, trakassering, ulovlige restriksjoner på sykefravær, usaklige oppsigelser, diskriminering og manglende organisasjonsfrihet. Det var indikasjoner på at liknende normbrudd også forekom ved Hansaes datterselskap i Myanmar.

Etter undersøkelsene i 2016 gjorde Hansae endringer i ledelsen ved Hansae Vietnam og gjennomførte tiltak for å rette opp normbruddene som WRC og FLA hadde avdekket. Etikkrådet anbefalte likevel å utelukke selskapet ettersom rådet ikke hadde fått informasjon som viste at selskapet ville forplikte seg til å gjøre gjennomgripende endringer for å utvikle et system som var egnet til å hindre brudd på arbeidstakerrettigheter i selskapet.

Etikkrådets observasjoner

I sitt første observasjonsbrev fra februar 2019 vurderte Etikkrådet utviklingen hos Hansae siden mai 2017. I samarbeid med én av sine kunder hadde Hansae laget en tiltaksplan med 262 aksjonspunkter for å rette opp normbruddene som var avdekket i undersøkelsene til FLA og WRC. I februar 2018 mente FLA at selskapet hadde gjennomført tiltaksplanen. Hansae hadde også undertegnet en samarbeidsavtale (*Memorandum of Understanding*) med WRC i oktober 2017 om ytterligere tiltak. Videre hadde selskapet gjennomført mange forbedringstiltak ved fabrikken i Myanmar.

Hansae offentliggjorde sin nye menneskerettighetspolicy i august 2017 som forplikter Hansae til å drive virksomheten sin på en måte som respekterer internasjonalt anerkjente menneskerettigheter. Policyen var godkjent av styret, og den ble kommunisert eksternt og internt til alle ansatte, forretningsforbindelser og interessenter. Selskapet hadde gjort endringer i ledelsesstruktur og styrket *compliance*-organisasjonen både i konsernet og på fabrikkene for å sikre implementering av retningslinjene i hele organisasjonen.

Som grunnlag for sin andre observasjonsrapport, fikk Etikkrådet i 2020 gjennomført en undersøkelse av arbeidsforholdene ved Hansae Haiti. Undersøkelsen indikerte diskriminering av kvinner ved ansettelser (graviditetstesting), ubetalt arbeidstid og verbal trakassering fra ledere i den hensikt å øke ansattes produktivitet. Likevel var omfanget av normbruddene mindre her enn ved Hansae Vietnam. Etter undersøkelsen informerte Hansae rådet om at selskapet hadde gjennomført egne undersøkelser og satt i verk tiltak for å forbedre arbeidsforholdene og rette opp avvik ved fabrikken.

Hansae har beskrevet sitt system for etterlevelse av interne retningslinjer. Det er et *compliance*-team ved hver fabrikk, som ledes av en *compliance manager* i hvert land der Hansae har virksomhet. *Compliance*-teamet gransker klager, inspiserer fabrikken og utstyr, går gjennom dokumenter og intervjuer arbeidere. Hvert team gjennomfører månedlige egenvurderinger (*self-audits*) basert på en sjekklister. Ansatte og fabrikkledelsen, inkludert toppledelsen i Hansae, har tilgang til resultatene. Lederen for *compliance*-teamet rapporterer til lederen for *compliance*-avdelingen på hovedkontoret, som igjen rapporterer til CEO.

Videre har selskapet siden 2017 opprettet flere kanaler der ansatte kan fremme klager for brudd på arbeidstakerrettigheter. Hansae har innført jevnlig møter mellom fabrikkledelsen, mellomledere og arbeidsledere og representanter for de ansatte. Det siste er blitt innstilt nå på grunn av Covid-19 situasjonen. Klager blir behandlet av *compliance*-teamet på hver fabrikk. Tiltak vurderes av fabrikkledelsen og *compliance*-teamet på hovedkontoret, som også overvåker implementeringen av tiltakene.

Når det gjelder risikovurderinger, har Hansae forklart at det gjennomfører slike vurderinger ved hver ny fabrikk, blant annet for å forhindre skader og andre hendelser og for å sikre

etterlevelse av myndighetskrav. Risikovurderingen er basert på sjekklister og blir fulgt opp gjennom månedlige egenevalueringer

Etikkrådet hadde planlagt å gjennomføre en ny undersøkelse av selskapets fabrikker i Myanmar i 2021 for å vurdere om de endringene Hansae hadde gjort, resulterte i vedvarende forbedringer i arbeidsforholdene. Pandemien og militærkuppet i Myanmar 1. februar har imidlertid gjort det vanskelig å undersøke arbeidsforholdene. Hansae har informert rådet om at fabrikkene i Myanmar har vært tvunget til å stenge ned flere ganger, og at selskapet har vært i en krevende situasjon som følge av den politiske situasjonen i landet. Det har derfor ikke vært mulig for rådet å gjøre undersøkelser av arbeidsforholdene ved fabrikkene.

3 Informasjon fra selskapet

Etikkrådet har siden 2017 kommunisert jevnlig med Hansae. Hansae har kommentert på utkast til observasjonsrapporter, rapporten om undersøkelsen av fabrikken på Haiti, samt utkast til denne tilrådingen. Hansae har bidratt med detaljert informasjon om hva selskapet gjør for å forbedre arbeidsforholdene ved fabrikkene. Rådet har også hatt møter med Hansae, herunder et besøk til fabrikkene i Vietnam i 2018.

I sin kommentar til denne tilrådingen skriver selskapet: "*Hansae will continue in our efforts to build a culture that promotes and prioritizes our employees' rights, and to implement and monitor measures to continuously improve working conditions and labor practices at all our factories.*"

4 Etikkrådets vurdering

I tilrådingen fra 2017 la Etikkrådet vekt på at Hansae måtte skape forutsetninger for vedvarende forbedringer i arbeidsforholdene ved sine fabrikker, noe som ville kreve betydelige holdningsendringer i selskapet og et gjennomgripende system der selskapet kommuniserer at normbrudd er uakseptable. Rådet understreket også nødvendigheten av å etablere kanaler for reell dialog mellom arbeiderne og ledelsen, og for å respektere organisasjonsfriheten.

Tidlig i observasjonsperioden gjennomførte Hansae mange tiltak for å bedre arbeidsforholdene på sine fabrikker. Selskapet forbedret sitt ledelsessystem og etablerte et system for etterlevelse der arbeidsforholdene overvåkes, klager samles inn og undersøkes, og avvik korrigeres.

Likevel viste rådets undersøkelse av Haiti-fabrikken i 2020 at implementeringen av selskapets retningslinjer i praksis fortsatt er en utfordring for Hansae, og at brudd på arbeidstakerrettighetene fortsatt vil kunne forekomme ved fabrikkene. Normbruddene ved Hansaes fabrikk i Haiti fremstår likevel ikke som spesielt alvorlige eller systematiske sammenliknet med funnene i de mange undersøkelsene Etikkrådet har fått gjennomført i tekstilindustrien i løpet av de siste fem årene, og er ikke i seg selv tilstrekkelig til å utelukke selskapet fra SPU.

Etikkrådet vektlegger at det siden 2017 har vært en positiv utvikling i selskapet. Det fremstår for rådet som at selskapet nå arbeider mer systematisk med arbeidstakerrettigheter og arbeidsforhold enn tidligere. Etikkrådet anbefaler derfor at observasjonen av selskapet avsluttes. Etikkrådet mener likevel at Hansae må fortsette arbeidet med å forebygge brudd på arbeidstakerrettigheter og sikre gode arbeidsforhold ved sine fabrikker for å oppnå varige

effekter av tiltakene selskapet har satt i verk de siste årene. Når observasjonen avsluttes, vil Etikkrådet ikke lenger gjøre særskilte undersøkelser eller fortsette dialogen med selskapet, men overvåke selskapet på samme måte som andre selskaper i fondet.

5 Tiltrådning

Etikkrådet anser at risikoen for systematiske brudd på arbeidstakerrettigheter i selskapets virksomhet ikke lenger er uakseptabel og anbefaler at observasjonen av Hansae Yes24 Holdings Co Ltd og Hansae Co Ltd avsluttes.

***

Johan H.
Andresen
Leder

(Sign.)

Svein Richard
Brandtzæg

(Sign.)

Cecilie
Hellestveit

(Sign.)

Trude
Myklebust

(Sign.)

Siv Helen Rygh
Torstensen

(Sign.)